31992L0003

NÕUKOGU DIREKTIIV 92/3/Euratom, 3. veebruar 1992, liikmesriikidevaheliste ning ühendusse suunduvate ja ühendusest väljuvate radioaktiivsete jäätmete vedude järelevalve ja kontrolli kohta

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 31 ja 32,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ([1]) mis on koostatud pärast arvamuse saamist asjatundjate rühmalt, mille teadus- ja tehnikakomitee on nimetanud liikmesriikide teadlaste seast,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ([2])

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ([3])

ning arvestades, et:

nõukogu võttis 2. veebruaril 1959 vastu direktiivid, millega sätestatakse põhinormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest, ([4]) muudetud direktiividega 80/836/Euratom ([5]) ja 84/467/Euratom; ([6])

direktiivi 80/836/Euratom artikli 2 alusel kohaldatakse neid põhilisi ohutusnorme muu hulgas looduslike ja tehislike radioaktiivsete ainete veo suhtes;

vastavalt direktiivi 80/836/Euratom artiklile 3 peavad kõik liikmesriigid muutma kohustuslikuks teatamise neist toimingutest, millega kaasneb ioniseerivast kiirgusest tulenev oht; iga liikmesriik otsustab, millistel juhtudel tuleb võimalike ohtude ja muude asjakohaste kaalutluste tõttu kõnealusteks toiminguteks taotleda eelnevat luba;

järelikult on liikmesriigid loonud oma territooriumil süsteemid direktiivi 80/836/Euratom artikli 3 nõuete täitmiseks, milles sätestatakse põhinormid EURATOMi põhilepingu artikli 30 kohaselt; jätkates riigisisest kontrolli ühenduse ja asjaomaste rahvusvaheliste nõuetega kooskõlas olevate siseriiklike eeskirjade alusel, tagavad liikmesriigid seega oma territooriumil võrdväärse tasemega kaitse;

töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks tuleb liikmesriikidevaheliste ning ühendusse suunduvate ja ühendusest väljuvate radioaktiivsete jäätmete vedude suhtes kohaldada eelneva loa süsteemi; see nõue on kooskõlas ühenduse subsidiaarsuspoliitikaga;

Euroopa Parlamendi 6. juuli 1988. aasta resolutsioonis tuumamaterjali käitlemise ja veo uurimiskomisjoni järelduste kohta ([7]) nõutakse muu hulgas terviklike ühenduse eeskirjade väljatöötamist, mille kohaselt tuleks tuumajäätmete üle piiri viimise suhtes kohaldada ranget kontrolli- ja loasüsteemi alates nende tekkekohast kuni ladustamiskohani;

nõukogu 6. detsembri 1984. aasta direktiivi 84/631/EMÜ ohtlike jäätmete piiriüleste vedude järelevalve ja kontrolli kohta Euroopa Ühenduses ([8]) ei kohaldata radioaktiivsete jäätmete suhtes;

([1]) EÜT C 210, 23.8.1990, lk 7.
([2]) EÜT C 267, 14.10.1991, lk 210.
([3]) EÜT C 168, 10.7.1990, lk 18.
([4]) EÜT 11, 20.2.1959, lk 221/59.
([5]) EÜT L 246, 17.9.1980, lk 1.
([6]) EÜT L 265, 5.10.1984, lk 4.
([7]) EÜT C 235, 12.9.1988, lk 70.
([8]) EÜT L 326, 13.12.1984, lk 31. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 86/279/EMÜ (EÜT L 181, 4.7.1986, lk 13).

otsuse nr 90/170/EMÜ [1] alusel on nõukogu otsustanud, et ühendus peaks olema 22. märtsil 1989 sõlmitud ohtlike jäätmete üle piiri viimise ja kõrvaldamise kontrolli käsitleva Baseli konventsiooni osaline; seda konventsiooni ei kohaldata radioaktiivsete jäätmete suhtes;

kõik liikmesriigid on kohustunud täitma Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri (IAEA) radioaktiivsete jäätmete üle piiri viimise rahvusvahelist tegevusnormistikku;

radioaktiivsete jäätmete käitlemine nõuab järelevalvet ja kontrolli, sealhulgas niisuguste jäätmete vedudest teatamise ühist kohustuslikku korda;

on vaja meetmeid vedude järelkontrolli tagamiseks;

radioaktiivsete jäätmete sihtliikmesriikide pädevatel asutustel peaks olema võimalik esitada radioaktiivsete jäätmete vedude kohta vastuväiteid;

on soovitav, et päritoluliikmesriigi ja transiitliikmesriigi (transiitliikmesriikide) pädevad asutused saaksid teatavate kriteeriumide alusel kehtestada oma territooriumil toimuvate radioaktiivsete jäätmete vedude tingimused;

inimeste tervise ja keskkonna kaitsmiseks nendest jäätmetest tulenevate ohtude eest tuleb arvesse võtta väljaspool ühendust tekkivaid ohtusid; seetõttu tuleb juhtudel, kui radioaktiivsed jäätmed sisenevad ühendusse ja/või lahkuvad sealt, konsulteerida kolmanda sihtriigi või päritoluriigiga ning kolmanda transiitriigiga või kolmandate transiitriikidega, neid teavitada ja saada nende nõusolek;

15. detsembril 1989 allakirjutatud neljas AKV-EMÜ Lomé konventsioon sisaldab erisätteid, mis reguleerivad radioaktiivsete jäätmete eksporti ühendusse mittekuuluvatesse konventsiooniga ühinenud riikidesse;

radioaktiivsed jäätmed võivad sisaldavad tuumamaterjale, mis on määratletud komisjoni 19. oktoobri 1976. aasta määruses (Euratom) nr 3227/76 Euratomi kaitsemeetmeid käsitlevate sätete kohaldamise kohta [2] ja nende ainete veo suhtes tuleb kohaldada tuumamaterjalide füüsilise kaitse rahvusvahelist konventsiooni (IAEA, 1980),

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

Reguleerimisala

Artikkel 1

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriikidevaheliste ning ühendusse suunduvate ja ühendusest väljuvate radioaktiivsete jäätmete vedude suhtes juhul, kui kogused ja sisaldus ületavad direktiivi 80/836/Euratom artikli 4 punktides a ja b sätestatud piirmäärad.

2. Niisuguste jäätmete ümbersuunamist käsitlevad erisätted on esitatud IV jaotises.

Artikkel 2

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

— *radioaktiivsed jäätmed* – aine, mis sisaldab radionukliide või on nendest saastunud ja millel puudub otstarve,

— *vedu* – radioaktiivsete jäätmete transportimisega seotud toimingud lähtepunktist kuni sihtpunktini, kaasa arvatud peale- ja mahalaadimine,

— radioaktiivsete jäätmete *valdaja* – füüsiline või juriidiline isik, kes enne veose transportimist on juriidiliselt vastutav selliste materjalide eest ja kavatseb veose saajale kätte toimetada,

— radioaktiivsete jäätmete *saaja* – füüsiline või juriidiline isik, kellele saadetakse sellise materjaliga veos,

— *lähtekoht* ja *sihtkoht* – kohad kahes eri riigis, mis võivad olla ühenduse liikmesriigid või kolmandad riigid, mida nimetatakse vastavalt *päritoluriik* ja *sihtriik*,

— *pädevad asutused* – asutused, mis on päritoluriigi, transiidiriigi või sihtriigi õigus- või haldusnormide alusel volitatud rakendama I–IV (viimane kaasa arvatud) jaotises määratletud järelevalve- ja kontrollisüsteemi; need pädevad asutused määratakse artikli 17 kohaselt,

— *kinnine kiirgusallikas* – nagu on määratletud direktiivis 80/836/Euratom.

Artikkel 3

Vedamiseks vajalikud veotoimingud peavad vastama ühenduse ja siseriiklikele sätetele ning radioaktiivse materjali vedude rahvusvahelistele kokkulepetele.

II JAOTIS

Liikmesriikidevahelised veod

Artikkel 4

Radioaktiivsete jäätmete valdaja, kes kavatseb niisuguseid jäätmeid vedada või nende vedamist korraldada, esitab päritoluriigi pädevatele asutustele loataotluse. Nimetatud pädevad

[1] EÜT L 92, 7.4.1990, lk 52.
[2] EÜT L 363, 31.12.1976, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (Euratom) nr 220/90 (EÜT L 22, 27.1.1990, lk 56).

asutused saadavad need taotlused kinnitamiseks sihtriigi ning, kui need on olemas, transiidiriigi või transiidiriikide pädevatele asutustele.

Sel eesmärgil kasutavad nad artiklis 20 nimetatud tüüpvormi.

Nimetatud tüüpvormi saatmine ei mõjuta mingil määral artiklis 7 nimetatud hilisemat otsust.

Artikkel 5

1. Taotluse võib saata rohkem kui ühe veose kohta, kui on täidetud järgmised tingimused:

— sellega seotud radioaktiivsetel jäätmetel on põhiliselt samad füüsikalised, keemilised ja radioaktiivsed omadused,

— veod toimuvad samalt valdajalt samale saajale ja on seotud samade pädevate asutustega, ning

— kui veod on seotud kolmandate riikidega, toimub transiit ühendusse ja ühendusest välja sama piiripunkti kaudu ja asjaomase kolmanda riigi sama piiripunkti või asjaomaste kolmandate riikide samade piiripunktide kaudu, kui asjaomased pädevad asutused ei ole kokku leppinud teisiti.

2. Luba kehtib kuni kolm aastat.

Artikkel 6

1. Hiljemalt kaks kuud pärast nõuetekohaselt täidetud taotluse esitamist teatavad sihtriigi ja iga transiidiriigi pädevad asutused päritoluriigi pädevatele asutustele oma nõusolekust, vajalikuks peetavatest tingimustest või loa andmisest keeldumisest.

Sel eesmärgil kasutavad nad artiklis 20 nimetatud tüüpvormi.

2. Kõik liikmesriikide, kas transiidi- või sihtriikide pädevate asutuste tingimused ei või olla rangemad tingimustest, mis on kehtestatud samasugustele vedudele nendes riikides, ja need peavad vastama kehtivatele rahvusvahelistele kokkulepetele.

Loa andmisest keeldumist või loale tingimuste lisamist põhjendatakse artikli 3 kohaselt.

3. Sihtriigi või iga transiidiriigi pädevad asutused võivad oma seisukoha esitamiseks taotleda kuni ühekuulist pikendust lisaks lõikes 1 nimetatud tähtajale.

4. Kui lõikes 1 ja vajaduse korral lõikes 3 nimetatud tähtaja lõpuks ei ole sihtriigi ja/või kavandatud transiidiriikide pädevatelt asutustelt vastust saadud, loetakse, et need riigid on andnud taotletud vedudele oma kinnituse, kui nad ei ole komisjonile artikli 17 kohaselt teatanud, et nad ei ole üldiselt selle automaatse kinnitusmenetlusega nõus.

Artikkel 7

Kui kõik veoks vajalikud kinnitused on antud, on päritoluliikmesriigi pädevatel asutustel õigus anda radioaktiivsete jäätmete valdajale luba nende jäätmete vedamiseks ning teavitada sihtriigi ja, kui need on olemas, transiidiriigi või transiidiriikide pädevaid asutusi.

Sel eesmärgil kasutavad nad artiklis 20 nimetatud tüüpvormi. Kõik niisuguseid vedusid käsitlevad täiendavad tingimused lisatakse sellele tüüpvormile.

Nimetatud luba ei mõjuta mingil viisil valdaja, vedaja, omaniku, saaja või selle veoga seotud muu füüsilise või juriidilise isiku vastutust.

Artikkel 8

Ilma et see piiraks muid asjakohaste õigusnormide kohaseid saatedokumente, peavad iga käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluva veosega kaasas olema artiklites 4 ja 6 nimetatud dokumendid, sealhulgas dokumendid, mis annavad loa rohkem kui ühe veose transportimiseks, nagu on nimetatud artiklis 5.

Raudteevedude korral peavad need dokumendid olema kättesaadavad kõikide asjaomaste riikide pädevatele asutustele.

Artikkel 9

1. Viieteistkümne päeva jooksul alates taotluse vastuvõtmisest saadab radioaktiivsete jäätmete saaja oma liikmesriigi pädevatele asutustele vastuvõtuteatise, kasutades artiklis 20 nimetatud tüüpvormi.

2. Sihtriigi pädevad asutused saadavad vastuvõtuteatise koopia muudele toimingus osalevatele riikidele. Päritoluriigi pädevad asutused saadavad vastuvõtuteatise koopia algsele valdajale.

III JAOTIS

Import ühendusse ja eksport ühendusest

Artikkel 10

1. Kui käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad jäätmed sisenevad ühendusse kolmandast riigist ja sihtriik on liikmesriik, esitab saaja loataotluse nimetatud liikmesriigi pädevatele

asutustele, kasutades artiklis 20 nimetatud tüüpvormi. Saaja tegutseb valdajana ja sihtriigi pädevad asutused tegutsevad, nagu nad oleksid transiidiriigi või transiidiriikide suhtes II jaotises nimetatud päritoluriigi pädevad asutused.

2. Kui käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad jäätmed sisenevad ühendusse kolmandast riigist ja sihtriik ei ole liikmesriik, siis loetakse liikmesriik, mille territooriumil jäätmed esimest korda sisenevad ühendusse, selle veose puhul päritoluriigiks.

3. Lõikega 1 reguleeritavate vedude osas peab oma pädevaid asutusi asjakohaste menetluste alustamiseks teavitama ühenduses asuv veetavate jäätmete kavandatud saaja ning lõikega 2 reguleeritavate vedude osas isik, kes on kohustatud vedu juhtima liikmesriigis, kelle territooriumil jäätmed esimest korda ühendusse sisenevad.

Artikkel 11

Liikmesriikide pädevad asutused ei luba vedada jäätmeid:

1. kas:

   a) sihtkohta, mis asub lõuna pool 60° lõunalaiust;

   b) AKV–EMÜ neljanda konventsiooni osalisriiki, mis ei ole ühenduse liige, võttes siiski arvesse artiklit 14;

2. või kolmandasse riiki, kellel päritoluriigi pädevate asutuste arvates ei ole artiklis 20 nimetatud kriteeriumidest lähtudes tehnilisi, õiguslikke või halduslikke ressursse radioaktiivseid jäätmeid ohutult hooldada.

Artikkel 12

1. Kui radioaktiivseid jäätmeid tuleb eksportida ühendusest kolmandasse riiki, võtavad päritoluliikmesriigi pädevad asutused niisuguse veoga seoses ühendust sihtriigi pädevate asutustega.

2. Kui kõik veoks vajalikud tingimused on täidetud, annavad päritoluliikmesriigi pädevad asutused radioaktiivsete jäätmete valdajale loa neid jäätmeid vedada ning teavitavad sellest veost sihtriigi pädevaid asutusi.

3. Nimetatud luba ei mõjuta mingil määral valdaja, vedaja, omaniku, saaja või selle veoga seotud muu füüsilise või juriidilise isiku vastutust.

4. Veo eesmärgil kasutavad nad artiklis 20 nimetatud tüüpvormi.

5. Radioaktiivsete jäätmete valdaja teatab päritoluriigi pädevatele asutustele jäätmete jõudmisest kolmandas riigis asuvasse sihtkohta kahe nädala jooksul alates jäätmete saabumise kuupäevast, ning esitab teabe ühenduses asuva viimase tollipunkti kohta, mida veos läbis.

6. Teatisele lisatakse kinnitusena radioaktiivsete jäätmete saaja deklaratsioon, milles ta tõendab, et jäätmed on jõudnud ettenähtud sihtkohta ja märgib sisenemise tollipunkti kolmandas riigis.

IV JAOTIS

Ümbersuunamistoimingud

Artikkel 13

Kui kinnise kiirgusallika kasutaja saadab selle tagasi allika tarnijale muus riigis, ei kohaldata selle veo suhtes käesolevat direktiivi.

Seda erandit ei kohaldata siiski kinnise kiirgusallika suhtes, mis sisaldab lõhustuvaid materjale.

Artikkel 14

Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriigi või liikmesriigi ettevõtja õigusi, kellele eksporditakse jäätmeid töötlemiseks ja kust jäätmed pärast töötlemist saadetakse tagasi päritoluriiki. Samuti ei mõjuta see liikmesriigi või liikmesriigi ettevõtja õigusi, kellele eksporditakse kiiritatud tuumkütust töötlemiseks ja kust pärast töötlemist saadetakse tagasi päritoluriiki ümbertöötamise jäätmed ja/või muud tooted.

Artikkel 15

1. Kui radioaktiivsete jäätmete vedu ei saa lõpule viia või kui veo tingimused ei vasta II jaotise sätetele, tagavad lähteliikmesriigi pädevad asutused, et kõnealuste radioaktiivsete jäätmete valdaja võtab need tagasi.

2. Radioaktiivsete jäätmete veo puhul kolmandast riigist ühenduses asuvasse sihtkohta tagavad sihtliikmesriigi pädevad asutused, et nende jäätmete saaja lepib kolmandas riigis asuva jäätmete valdajaga kokku klausli osas, mis kohustab valdajat jäätmeid tagasi võtma, kui nende vedu ei saa lõpule viia.

Artikkel 16

Liikmesriik või liikmesriigid, kes on andnud loa esialgse veoga seotud transiidiks, ei tohi keelduda loa andmisest ümbersuunamiseks juhtudel, mis on nimetatud:

— artiklis 14, kui ümbersuunamine on seotud sama materjaliga pärast töötlemist või ümbertöötamist ja kui kõiki asjakohaseid õigusnorme on arvesse võetud,

— artiklis 15, kui ümbersuunamine toimub samadel tingimustel ja samade üksikasjade alusel.

V JAOTIS

Menetlussätted

Artikkel 17

Liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt 1. jaanuaril 1994 pädeva(te) asutus(t)e nime(d) ja aadressi(d) ning kogu vajaliku teabe kiireks kontakteerumiseks selliste asutustega ja teabe nende võimaliku keeldumise kohta artikli 6 lõikes 4 nimetatud automaatse kinnitusmenetluse kohaldamisest.

Liikmesriigid edastavad komisjonile korrapäraselt kõik nendes andmetes tehtud muudatused.

Komisjon edastab need andmed ja kõik nendes andmetes tehtud muudatused kõikidele ühenduse pädevatele asutustele.

Artikkel 18

Liikmesriigid edastavad iga kahe aasta tagant, esimest korda 31. jaanuaril 1994, komisjonile aruanded käesoleva direktiivi rakendamise kohta.

Nad täiendavad neid aruandeid teabega olukorra kohta seoses vedudega oma territooriumil.

Nende aruannete põhjal esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele kokkuvõtva aruande.

Artikkel 19

Komisjoni abistab artiklites 18 ja 20 ettenähtud ülesannete täitmisel nõuandekomitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.

Komisjoni esindaja esitab komiteele võetavate meetmete eelnõu. Tähtaja jooksul, mille eesistuja määrab lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse, vajaduse korral hääletades.

Arvamus protokollitakse; lisaks sellele on liikmesriigil õigus taotleda oma seisukoha protokollimist.

Komisjon arvestab võimalikult suurel määral komitee arvamust. Ta teatab komisjonile, kuidas arvamust on arvesse võetud.

Artikkel 20

Artikliga 19 ettenähtud menetlust kohaldatakse eelkõige:

— artiklis 4 nimetatud loataotluse tüüpvormi ettevalmistamise ja võimaliku ajakohastamise suhtes,

— artikli 6 lõikes 1 nimetatud loa andmise tüüpvormi ettevalmistamise ja võimaliku ajakohastamise suhtes,

— artikli 9 lõikes 1 nimetatud vastuvõtuteatise tüüpvormi ettevalmistamise ja võimaliku ajakohastamise suhtes,

— kriteeriumide kehtestamise suhtes, mis võimaldavad liikmesriikidel hinnata, kas artikli 11 lõikes 2 ettenähtud radioaktiivsete jäätmete ekspordi nõuded on täidetud,

— artiklis 18 nimetatud kokkuvõtva aruande ettevalmistamise suhtes.

VI JAGU

Lõppsätted

Artikkel 21

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 1. jaanuariks 1994. Liikmesriigid teatavad neist viivitamata komisjonile.

2. Kui liikmesriigid lõikes 1 nimetatud meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 22

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 3. veebruar 1992

Nõukogu nimel

eesistuja

João PINHEIRO